

uw raad, aangenaam!

Raadsprogramma Gemeenteraad Borne 2018-2022

definitief concept 26 april

Beste lezer,

Dit raadsprogramma beschrijft de belangrijkste doelen van de gemeenteraad van Borne voor de periode 2018-2022. Het akkoord is tot stand gekomen op basis van inbreng van alle partijen in de gemeenteraad. De Eindbalans van het vorige raadsprogramma 2014-2018 is gebruikt als vertrekpunt bij het bepalen van de doelen en ambities.

Bij de gesprekken om te komen tot dit raadsprogramma is gebleken dat over enkele onderwerpen de standpunten verdeeld zijn. Alle partijen zien het belang van het oplossen van infrastructurele problemen aan de noordkant van Borne en het verbeteren van de spoorveiligheid, maar partijen zijn het niet eens over de oplossingsrichtingen. Die verschillen worden gerespecteerd. Daarom is er voor gekozen om deze onderwerpen niet in dit raadsprogramma op te nemen.

Het raadsprogramma is bedoeld als leidraad. Het is geen uitputtend overzicht van alle taken en activiteiten van de gemeente Borne. Ook zal opnieuw blijken dat de praktijk vraagt om bijsturing en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen, die nu nog niet of onvoldoende bekend zijn en vaak ook niet voorspelbaar zijn.

Doelen zijn zo veel mogelijk concreet geformuleerd. Ook is per onderwerp aangegeven op welke wijze de samenleving betrokken kan worden en waar mogelijk is ook een inschatting gemaakt van de kosten, met mogelijke dekkingsbronnen. We beseffen ons dat de wensen de (financiële) mogelijkheden overstijgen en er keuzes gemaakt moeten worden. Bij nieuwe beleidsontwikkelingen verwachten we van het college een goede inhoudelijke en financiële onderbouwing. Op basis hiervan besluiten wij om geld beschikbaar te stellen en hoe we dit betalen. Voor de dekking maken wij telkens een afweging tussen het inzetten van bestaande middelen, nieuwe middelen, middelen van derden en belastingverhoging. We zullen terughoudend zijn met verhoging van gemeentelijke belastingen en dit middel uitsluitend inzetten voor ontwikkelingen die rechtstreeks ten goede komen aan een groot deel van onze inwoners.

De onderwerpen van dit raadsprogramma zijn ondergebracht in drie hoofdthema's , die voor ons de rode draad voor de komende vier jaar vormen:

Solidair Borne

Een van onze uitgangspunten is en blijft dat iedereen in Borne in staat moet worden gesteld om volwaardig in onze samenleving mee te doen . Mensen moeten mee willen doen, maar ook ruimte krijgen om daadwerkelijk mee te doen. Dat vraagt inzet van ons allemaal. Het Sociaal Fonds is een van de middelen om ons doel te bereiken.

Duurzaam Borne

Ook lokaal ligt er een grote opgave op het gebied van duurzaamheid. Het is een containerbegrip, dat meer is dan het terug dringen van het gebruik van fossiele brandstoffen, CO2-uitstoot en

restafval. In deze raadsperiode willen we onze doelen concreet maken en daar ook stappen zetten om die doelen te bereiken.

Verbindend Borne

We leven in een complexe wereld waar alles met elkaar samenhangt. Toch is het niet vanzelfsprekend dat de verbinding wordt gemaakt tussen ontwikkelingen en onderwerpen die met elkaar samen hangen en beïnvloeden. De gemeente -bestuur en organisatie- gebruikt regievoering, overheidsparticipatie, samenwerking en bestuurlijke vernieuwing om verbinding te maken en te houden met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Jaarlijks en als daar aanleiding voor is, zullen we de uitvoering van (onderdelen van) dit raadsprogramma evalueren en onze doelen zo nodig bijstellen.

We roepen onze inwoners en organisaties op, om met ons mee te denken over het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en het nemen van initiatieven.

Wij zijn uw raad, aangenaam kennis te maken!

de gemeenteraad van Borne

INHOUD

STIMULEREN (BURGER)PARTICIPATIE	5
SOLIDAIR BORNE	6
<i>Sport, welzijn en cultuur</i>	7
<i>Veiligheid en Leefbaarheid</i>	9
<i>Arbeidsmarkt en werkgelegenheid</i>	11
<i>Sociaal Domein</i>	13
<i>Centrumontwikkeling</i>	15
DUURZAAM BORNE	16
<i>Duurzaamheid</i>	17
<i>Fietsers en voetgangers</i>	19
<i>Elhorst Vloedbelt</i>	21
<i>Onderwijshuisvesting/Brede school</i>	23
VERBINDEND BORNE	24
<i>Bestuurlijke vernieuwing</i>	25
<i>Regisserende gemeente Borne</i>	27
<i>Serviceloket/dienstverlening</i>	29
<i>Regionale samenwerking</i>	31

STIMULEREN (BURGER)PARTICIPATIE

<i>Kaders</i>
Toekomstvisie Dynamische dorpen (MijnBorne2030)
<i>Stand van zaken</i>
<p>Mijn Borne 2030 en de Burgertop G1000 zijn mooie initiatieven van burgerparticipatie. De overheid kan haar vertrouwen in de burger vergroten door onder andere ruimte te bieden aan initiatieven van onderop. De relatief nieuwe vormen van burgerbetrokkenheid verdienen meer steun en aandacht.</p> <p>De gemeente kan een stimulerende en regisserende rol innemen door burgerinitiatieven te ondersteunen, door het verbinden van kennis en ervaring en het beter toegankelijk maken van procedures. Door het versterken van de samenwerking, ontstaat een inspirerend netwerk.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
<p>Inwoners, buurten, wijken, verenigingen, organisaties en samenwerkende ondernemers ontwikkelen kansrijke initiatieven die passen binnen de ambities van het Raadsprogramma. Tevens worden kennis en ervaringen van derden gedeeld en verbonden met de initiatiefnemers.</p>
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• De blanco paragraaf biedt ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving. Deze initiatieven worden getoetst aan de ambities van het Raadsprogramma en wanneer deze een positieve bijdrage leveren aan het bereiken van onze doelen, worden ze opgenomen in het Raadsprogramma.• Deze initiatieven worden ondersteund vanuit de ambtelijke organisatie. Indien wenselijk worden één of meerdere raadsleden/commissieleden gelinkt aan het initiatief (o.a. afhankelijk van de omvang).• Voor kansrijke initiatieven kan een budget beschikbaar worden gesteld om initiatieven aan te jagen. Initiatiefnemers worden hierbij ook ondersteund in het aanvragen van financieringsmogelijkheden bij externe partijen.• In 2018 wordt een plan van aanpak 'Stimuleren en ondersteunen burgerinitiatieven' ontwikkeld, zodat vanaf begin 2019 gestart kan worden.
<i>Betrekken samenleving</i>
<p>Inwoners zijn als initiatiefnemer en kartrekker betrokken. Inwoners, die door kennis, ervaring of netwerk van betekenis kunnen zijn voor het ingediende initiatief, worden actief benaderd.</p>
<i>Financiën</i>
<p>Om initiatieven uit te werken en uit te voeren worden vanaf 2019 middelen vrijgemaakt.</p>

SOLIDAIR BORNE

Sport, welzijn en cultuur

<i>Kaders</i>
Raadsbesluit Kunst en Cultuur (2017) Strategisch project 't Wooldrik
<i>Stand van zaken</i>
<p>In oktober 2015 is een raads werkgroep aan de slag gegaan met het tot stand brengen van de verbinding van de onderdelen sport, welzijn en cultuur. De werkgroep is nauw betrokken bij het onderdeel sport en 't Wooldrik. De werkgroep heeft in 2016/2017 gesprekken gevoerd met culturele organisaties en initiatieven. Om het geheel af te ronden is het zinvol om welzijn als laatste loot in dit geheel en met kansen voor onderlinge samenhang en versterking in beeld te brengen.</p> <p>De gemeenteraad heeft het college van B en W gevraagd een cultuuragenda op te stellen. Hierin worden kunst, cultuur, media en erfgoed opgenomen.</p> <p>Sport zal zich meer gaan richten op de volwassenen en de ouderen, met name ontmoeten en bewegen. Verder wordt er ingezet op het versterken van de kwaliteit van het sporttechnisch kader van de verenigingen.</p> <p>Het doel van strategisch project 't Wooldrik is om het park op te knappen en deels te vernieuwen en uit te breiden, waarbij als uitgangspunt geldt dat Sportpark 't Wooldrik een plek is niet alleen voor sport, maar ook voor ontwikkeling, beweging, ontmoeting, verbinding en participatie. 't Wooldrik wordt fasegewijs uitgevoerd.</p> <p>De gemeente biedt ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving. De komende tijd wordt het subsidiebeleid doorontwikkeld zodat bestaande en toekomstige initiatieven meer de ruimte krijgen om vorm te geven aan de participatiesamenleving.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Toegankelijke, bereikbare en betaalbare sport-, welzijns- en cultuurvoorzieningen.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Regie op samenhang tussen cultuur, sport, welzijn. Onderzoek wordt gedaan naar de rol en positie van het welzijnswerk en overige activiteiten binnen het Kulturhus.• De cultuuragenda wordt uitgevoerd.• Subsidies zijn makkelijk te vinden en voorwaarden zijn duidelijk voor aanvragers.• Eerste fase 't Wooldrik (zwembad, sporthal, beach, duurzaamheid) is in uitvoering.
<i>Betrekken samenleving</i>
Regie cultuur, welzijn, sport: Adviesraad Sociaal domein, Stichting Beleef Boeiend Borne,

sportverenigingen, maatschappelijke partners. Een seniorenplatform kan bijdragen aan betrokkenheid van ouderen aan de voorkant van beleid.

Cultuuragenda: Agenda is in 2018 in voorbereiding. In de voorbereiding is met diverse verenigingen en stichtingen gesproken.

Subsidiebeleid: In 2018 komt de evaluatie en advies beschikbaar, waarbij ook met diverse verenigingen en organisaties is gesproken over de manier van subsidieverlening.

't Wooldrik: Hierbij worden voornamelijk sportverenigingen betrokken.

Financiën

Regie cultuur, sport, welzijn en subsidiebeleid: € 75.000

Cultuuragenda: € 25.000

Subsidiebeleid: € 10.000

De eerste fase 't Wooldrik vraagt een investering van € 15 miljoen plus de exploitatiekosten.

Veiligheid en Leefbaarheid

<i>Kaders</i>
<p>Integraal Veiligheidsplan 2017-2020 Borne</p> <p>In gesprek gaan met strategische partners vanuit de vraagstelling op welke wijze de leefbaarheid en veiligheid kan worden vergroot en welke bijdrage partners kunnen leveren.</p>
<i>Stand van zaken</i>
<p>In de raadsvergadering van 13 december 2016 is unaniem een motie aangenomen, met de oproep om in te zetten op het borgen van een veilige woon- en leefomgeving, waarbij burgers actief geïnformeerd en betrokken worden. De regie hierop wordt versterkt.</p> <p>In navolging van landelijk beleid werken we in Borne samen met partners (Wijkkracht, Carint, politie, Welbions, Kulturhus etc.) aan een sluitend plan van aanpak voor personen met verward gedrag. Dit plan resulteert in een advies over hoe de gemeente Borne voldoende passende opvang, zorg en ondersteuning voor de verwarde personen zelf en hun omgeving kan organiseren. Initiatieven van de 14 Twentse gemeenten worden onderzocht of deze bruikbaar zijn voor de lokale aanpak in Borne.</p> <p>Voor de Aanpak Woonoverlast worden in 2018 beleidsregels uitgewerkt.</p> <p>In 2018 wordt een vierjarig programma Ondernijning voor de gemeente voorgelegd aan de gemeenteraad, waarin de Bornse aanpak tegen ondernijnende activiteiten centraal staat. In samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Bureau) worden in 2018 ook activiteiten ontplooid om de bewustwording en weerbaarheid van uw raad op dit thema te vergroten.</p> <p>In het 4e kwartaal van 2018 wordt het Actieplan leefbaarheid en veiligheid 2017-2018 geëvalueerd en voor 2019-2020 geactualiseerd. In 2020 komt het integraal veiligheidsbeleid opnieuw op de agenda.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Vergroten leefbaarheid en veiligheid door participatie buurtbewoners
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Sluitende aanpak personen met verward gedrag• Woonoverlast neemt af• Ondernijning wordt programmatisch aangepakt.• Agendering van Integraal veiligheidsbeleid in 2020
<i>Betrekken samenleving</i>
Aanpak personen met verward gedrag: de lokale initiatieven worden o.a. in samenspraak met

de stichting Zelfregieteam Borne opgepakt.
Woonoverlast: beleidsregels worden opgesteld met onze partners in de stuurgroep Leefbaarheid en veiligheid.
Ondermijning: vergroten van bewustwording en het signaleringsvermogen van onze partners, ondernemers en samenleving door onder andere communicatiecampagnes en bijeenkomsten.
Integraal veiligheidsplan 2020: gezamenlijk met partners en op basis van input inwoners.

Financiën

Regie integrale veiligheid: € 40.000
Personen met verward gedrag: PM
Woonoverlast: PM
Ondermijning: € 40.000

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

<i>Kaders</i>
Beleidsplan participatiewet Economische beleidsnotitie Borne werkt Versterken ondernemersklimaat. Regionale afspraken lokaal invullen. Participatiewet benutten. Sociale werkplaats in stand houden.
<i>Stand van zaken</i>
<p>Het Uitvoeringsprogramma Participatiewet is door de raad vastgesteld en wordt via het Werkplein uitgevoerd. Het beleidsplan participatiewet 2015 zal in 2018 worden geactualiseerd. Het participatiebudget is ontoereikend voor alle re-integratiekosten. Daarom zullen we in samenwerking met alle 14 Twentse gemeenten regionale-, provinciale-, nationale- en Europese fondsen werven.</p> <p>Borne heeft ingestemd met de nieuwe Agenda voor Twente en hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Het doel voor de gemeente Borne is dat alle Twentse overheden op een gelijkwaardige manier participeren in de Agenda voor Twente.</p> <p>De accountmanager bedrijven/dorpsmanager vervult een sleutelrol in het scheppen van de juiste voorwaarden voor het vestigen van bedrijven en het zich blijvend door ontwikkelen van deze bedrijven in Borne. Deze voor ondernemers belangrijke rol is tot dusverre op tijdelijke en incidentele wijze gedekt. De verbinding tussen ondernemers en de doelen van ons participatiebeleid kan verder worden versterkt.</p> <p>De vrijetijdseconomie is van toenemend belang voor het ondernemersklimaat en de werkgelegenheid in Borne. Toeristische productontwikkeling, vermarkting en plattelandontwikkeling ondersteunen we via samenwerking in de Groene Metropool Twente, met Twente Marketing en de stichting Beleef Boeiend Borne.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Groei economische ontwikkeling en arbeidsparticipatie
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Participatiebeleid: doel is iedereen mee laten doen naar vermogen, bij voorkeur in de vorm van betaald werk of als zelfstandige. De werk gerelateerde uitstroom groeit jaarlijks met 15%.• De vrijetijdseconomie leidt tot een groei van bestedingen en banen in Borne.• De rol van de accountmanager bedrijven is samen met de BBO structureel geborgd.
<i>Betrekken samenleving</i>
Participatiebeleid: afstemmen met Adviesraad Sociaal Domein, klanttevredenheidsonderzoek.

Accountmanager: samen met Bundeling Bornse Ondernemers
Vrijetijdseconomie: samenwerking met stichting Beleef Boeiend Borne, Twente Marketing, Groene Metropool Twente en Bundeling Bornse Ondernemers.

Financiën

Vrijetijdseconomie: € 65.000

Accountmanager: € 75.000

Op het werkdeel van het participatiebeleid is een oplopend tekort van € 80.000 (werkdeel participatiebudget, jaarlijks oplopend). Voor de dekking hiervan zoeken we in regionaal verband naar fondsen.

Sociaal Domein

<i>Kaders</i>
Transformatieagenda sociaal domein (2017) Nota Sociaal Fonds Borne
<i>Stand van zaken</i>
<p>Het proces van transformatie is niet in één jaar afgerond, maar zal de komende jaren doorgaan. Samenwerking wordt gevonden in de samenleving en tussen de verschillende beleidsterreinen binnen de gemeentelijke organisatie.</p> <p>De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet. Daarnaast moet de gemeente uitvoering geven aan het VN-verdrag voor personen met een handicap. Dit betekent dat mensen met een beperking volledig gelijkwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit vraagt een andere overheid. De nadruk ligt op wat mensen kunnen. De gemeente investeert in voor iedereen toegankelijke voorzieningen. Zodat mensen met een specifieke vraag onderdeel zijn van de samenleving en niet buiten de samenleving worden geplaatst. In de ontwikkelingen sluit de gemeente aan bij de veranderende samenleving. Centraal hierin staat dat jeugd veilig kan opgroeien, iedereen mee kan doen en zo lang mogelijk zelfstandig is.</p> <p>Jaarlijks krijgen zo'n 70.000 kinderen te maken met een echtscheiding. Voor een deel daarvan geldt dat de echtscheiding problematisch verloopt en kinderen er nadelige gevolgen van ondervinden. Als gemeente hebben wij het doel om preventief op te treden. De gemeente Borne wil de aanpak m.b.t complexe echtscheidingsituaties daarom verder ontwikkelen.</p> <p>Gemeente Borne kent een Sociaal Fonds, een pakket armoederegelingen waarvan mensen met een inkomen tot 120% bijstandsniveau gebruik van kunnen maken. We willen inzetten op een beter bereik van dit Sociaal Fonds. De verwachting is dat een grote groep werkende inwoners met een laag inkomen (landelijk circa 50%) op dit moment slechts beperkt gebruik maakt van de mogelijkheden van het Sociaal Fonds. Deze groep komt niet voor in een gemeentelijk uitkeringssysteem en heeft vaak te maken met onzichtbare en stille armoede. Juist door deze groep te bereiken wordt een 'armoedeval' voorkomen. Het Sociaal Fonds is een 'noodverband'. Het is een instrument om mensen mee te laten doen. Om te zorgen dat in Borne ieder kind naar een sportvereniging kan, zwemdiploma's kan halen en een winterjas heeft.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Iedere inwoner van Borne doet mee en telt mee. We willen dat iedereen zo lang mogelijk mee kan blijven doen. We gaan uit van de eigen kracht van een persoon en zijn omgeving. We willen mensen met een laag inkomen ondersteuning bieden om mee te blijven doen.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Vroegsignalering van problematische situaties rondom echtscheidingen om nadelige gevolgen voor kinderen die betrokken zijn bij problematische echtscheidingen te

<p>voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2020 is minimaal 90% van de subdoelgroep ‘ouders van kinderen uit armoedegezinnen’ geattendeerd op het Sociaal Fonds. • In 2020 is een aanpak gerealiseerd waarin expliciete aandacht is voor de groep ‘inwoners met een laag inkomen’ (o.a. eenoudergezinnen met minderjarige kinderen, ouderen en zelfstandigen/ondernemers). • Begin 2019 wordt gestart met een ‘sociaal makelaar’. De taken van de ‘sociaal makelaar’ zijn meerledig: <ul style="list-style-type: none"> ○ voorlichting over mogelijkheden in het kader van armoedepreventie/Sociaal Fonds aan doelgroep én intermediairs (b.v. scholen) zodat doelgroep beter wordt bereikt ○ bevorderen van samenwerking tussen verschillende organisaties en initiatieven ○ het algemeen maatschappelijk bewustzijn inzake armoede vergroten zodat maatschappelijk en sociaal kapitaal wordt vergroot (zie: Movisie, wat werkt bij de aanpak van armoede) ○ effectieve aanpak van achterliggende problemen en versterken van o.a. vaardigheden, zelfbeeld, veerkracht en creativiteit bij de doelgroep.
<p><i>Betrekken samenleving</i></p>
<p>De samenwerking met alle verschillende partijen (verenigingen, stichtingen, maatschappelijke partners, commerciële partijen, Twentse gemeenten e.d.) in en rond de gemeente Borne wordt verder doorgezet en waar mogelijk meer op elkaar aangesloten.</p> <p>Complexe echtscheidingen: we maken gebruik van het regionaal platform complexe echtscheidingen (professionals).</p> <p>Inwoners met een laag inkomen worden betrokken via de Adviesraad sociaal domein. Met hen wordt het aanbod van armoederegelingen en de aanpak preventief armoedebeleid geëvalueerd. Door in te zetten op meer sociaal maatschappelijk bewustzijn richting de gehele samenleving, wordt de samenleving deel van de oplossing en het te bereiken maatschappelijk effect.</p>
<p><i>Financiën</i></p>
<p>Complexe echtscheidingen: PM</p> <p>Gemeente Borne ontvangt middelen ten behoeve van een preventief armoedebeleid vanuit het Rijk. Deze middelen zijn nog niet uitgeput. De voorlichting Sociaal Fonds, de aanpak armoedepreventie en een deel van de functie ‘sociaal makelaar’ kan uit deze middelen worden gedekt.</p>

Centrumontwikkeling

<i>Kaders</i>
Masterplan Centrum Borne Aantrekkelijker maken van het centrum; leegstand centrum verminderen en bevorderen van de leefbaarheid.
<i>Stand van zaken</i>
De deelprojecten in het centrumplan worden volgens de planning van het Masterplan Centrum Borne uitgevoerd. In 2017 hebben de laatste werkzaamheden plaatsgevonden aan de herinrichting van het parkeerterrein Bolkshoek en de voorzieningen voor de warenmarkt. Als onderdeel van het centrumplan zijn het Rheineplein en de Grotestraat-midden autoluw gemaakt. In de komende raadsperiode wordt de openbare ruimte van het gebied Nijstad/Bakkerssteeg en het parkeerterrein De Haven (voor het Kulturhus) opnieuw ingericht. Daarna is het project afgerond.
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Een aantrekkelijk en dynamisch autoluw centrum met groene componenten.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Strategisch project Centrum Borne is afgerond:<ul style="list-style-type: none">○ Gebied Nijstad / Bakkerssteeg○ Parkeerterrein De Haven (voor het Kulturhus)• Besluitvorming over het uitbreiden van autoluw gebied centrum is afgerond.• Groene componenten zijn in het centrum toegevoegd.
<i>Betrekken samenleving</i>
Strategisch project Centrum: deelprojecten worden uitgevoerd in overleg met vastgoedeigenaren, ondernemers en omwonenden. De mogelijkheid voor het uitbreiden van het autoluw gebied centrum worden onderzocht met centrumbewoners en -ondernemers.
<i>Financiën</i>
Autoluw centrum: € 20.000.

DUURZAAM BORNE

Duurzaamheid

<i>Kaders</i>
Duurzaamheidsbeleid gemeente Borne (2017-2018) Duurzaamheidsagenda Inkoopbeleid
<i>Stand van zaken</i>
<p>De raad heeft tot en met 2018 middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van projecten zoals deze op de Duurzaamheidsagenda staan en voortkomen uit maatschappelijke initiatieven. In het Duurzaamheidsbeleid 2017-2018 zijn de volgende doelen opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Streven naar een energieneutrale regio in 2050.• In 2030 hergebruiken we in Twente 90% van ons afval.• In 2030 produceren we in Twente jaarlijks maximaal 50 kilo restafval per inwoner.• In 2020 is in Twente de CO2-uitstoot met 25% verminderd t.o.v. 1990.• In 2023 komt 20% van het energiegebruik in Twente uit hernieuwbare bronnen. <p>Na afronding van het project de Groene Poort in 2015 heeft de raad tot en met 2018 middelen beschikbaar gesteld. Hierbij is de nadruk meer komt te liggen op vrijetijdseconomie. In 2017 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om het plan van aanpak asbestdaken verder uit te werken.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen, het verminderen van de CO2-uitstoot en het bevorderen van het gebruik van reststoffen (circulaire economie) zijn nodig om de wereld – en dus Borne – leefbaar te houden.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• 20% van het energiegebruik in Borne komt uit lokale hernieuwbare energiebronnen.• De CO2-uitstoot is met 25% verminderd ten opzichte van 1990. Om dit te bereiken stellen we in de eerste helft van 2019 een energievisie en –actieplan op. Bestaande landelijk vastgestelde normen, richtlijnen en wettelijke regelingen vormen het toetsingskader voor plannen voor duurzame energieopwekking. Dit geldt ook voor windmolens en mestverwaarding. Indien de mestverwaardingsinstallatie op Elhorst-Vloedbelt er komt, worden de mogelijkheden om hier een duurzaam energiepark te realiseren benut.• Gemiddeld produceren inwoners van Borne maximaal 120 kg restafval per persoon. Om dit te bereiken wordt het afvalbeleid gemonitord, geëvalueerd en (stapsgewijs) geoptimaliseerd (zonder lange termijnvisie los te laten). Scenario's met behoud van de zwarte afvalcontainer worden uitgewerkt. Voorlichting blijft essentieel.• Voor het gemeentelijk vastgoed (openbare gebouwen) voeren we een

duurzaamheidstoets uit.

- Binnen de Groene Poort blijven we inzetten op o.a. vergroting van het toeristische en recreatieve aanbod, plattelandsontwikkeling (behoud leefbaarheid) en verbetering van biodiversiteit.
- We voeren het vastgestelde plan van aanpak asbestdaken uit en onderzoeken hierbij de mogelijkheid van een stimuleringsregeling voor particulieren.

Betrekken samenleving

Gezien de omvang en de urgentie van de opgave, is het noodzakelijk om de samenleving mee te nemen in te maken keuzes en mee te laten denken, mede om de acceptatie van de ruimtelijke consequenties te vergroten. Duurzaamheid is ook bewustwording, een verandering van denken en doen.

Initiatieven van Bornse burgers en ondernemers om zelf energie op te wekken kunnen op medewerking rekenen en worden gestimuleerd door ambtelijke ondersteuning en gunstige (financiële) regelingen indien de opbrengsten ervan (deels) ten goede komen aan de samenleving.

De energievisie en het bijbehorende actieplan worden in samenspraak met inwoners, Bornse ondernemers en strategische partners opgesteld. Initiatieven van Bornse burgers en ondernemers om zelf energie op te wekken komen in het plan en krijgen, indien de opbrengsten ervan (deels) ten goede komen aan de samenleving, medewerking door ambtelijke ondersteuning en gunstige (financiële) regelingen. Energiebesparing in de bestaande bouw en energieneutraal nieuwbouwen maken deel uit van de visie en het actieplan. In samenwerking met bedrijven en lokale organisaties worden bestaande woningen energieneutraal/energiezuinig gemaakt. De mogelijkheden van een wijkgerichte aanpak worden hierbij betrokken.

In samenspraak met de stichting Beleef Boeiend Borne wordt ingezet op de toeristische marketing en promotie en het versterken van het toeristische recreatieve aanbod van De Groene Poort, de cofinanciering in projecten en de deelname aan het samenwerkingsprogramma de Groene Metropool Twente.

Financiën

Ondersteuning maatschappelijke initiatieven: € 60.000

Energie, CO2 en afval: € 75.000 (regie duurzaamheid)

Groene Poort/Vrijtijdseconomie: € 65.000

Asbestdaken: PM

Fietsers en voetgangers

<i>Kaders</i>
Mobiliteitsvisie Borne 2012-2020 Integraal veiligheidsplan Borne 2017-2020 Modelaanpak veilig fietsen van VVN en Ministerie van I&M Totaalvisie, stapsteen 3 (F35)
<i>Stand van zaken</i>
<p>Verbetering van de veiligheid voor fietsers en voetgangers heeft op verschillende manieren invulling gekregen. Er zijn extra fietsenstallingen in het centrum en bij het station aangelegd en de ov-fiets is in gebruik genomen bij het station. In het centrum zijn voetgangersgebieden gemaakt, waar fietsen is toegestaan. De auto moet omrijden, de fietser mag binnendoor. De fietssnelweg F35 (tussen Hengelo en het NS-station in Borne) is afgerond. Om het gebruik van de fiets te stimuleren zijn er in 2017 twee campagnes geweest. Met de Provincie is het Kernnet Fiets Overijssel uitgewerkt.</p> <p>De F35 wordt verder aangelegd, te beginnen met het binnendorps deel. Er zal eerst een tracé studie worden opgesteld, waarna de gemeenteraad de route vaststelt in een bestemmingsplan. De onderdoorgang in de Bornerbroeksestraat wordt meegenomen in deze tracé-studie. De kosten voor aanleg worden voor 80% gesubsidieerd door de provincie. De overige 20% komt voor rekening van de gemeente Borne.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
<p>Borne is een aantrekkelijke, veilige en goed bereikbare gemeente voor fietsers en voetgangers.</p> <p>We zien graag dat er nog meer mensen op de fiets gaan. Dat is goed voor het milieu, de gezondheid en de bereikbaarheid van (het centrum van) Borne. Door een fietsplan op te stellen kunnen we op zoek naar missing-links en de veiligheid verbeteren. Hier worden ook fietsparkeerplaatsen bij betrokken. De modelaanpak veilig fietsen is het vertrekpunt voor het fietsplan.</p>
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Fietsplan is gereed en in uitvoering.• Binnendorps deel F35 is afgerond, inclusief onderdoorgang Bornerbroeksestraat (stapsteen 3 van de Totaalvisie).• Alle wijken zijn duurzaam veilig ingericht (inclusief 30 km zones).
<i>Betrekken samenleving</i>
Fietsplan: samen met het fietsberaad Hengelo worden inwoners betrokken bij het opstellen

van het fietsplan.

F35: Omwonenden worden betrokken bij de inpassing van ontbrekende schakels.

Bij de duurzaam veilige inrichting van woonwijken betrekken we wijkorganisaties en wijkbewoners.

Financiën

Uitvoering fietsplan: € 25.000 (dit is exclusief eventuele infrastructurele maatregelen).

F35 binnendorps: PM

Duurzaam veilige wijken: € 200.000 (incidenteel)

Elhorst Vloedbelt

<i>Kaders</i>
Bestemmingsplan "Buitengebied Borne" (2004) Structuurvisie gemeente Borne 2030 Omgevingsvisie Overijssel 2017 Duurzaamheidsbeleid gemeente Borne 2017-2018
<i>Stand van zaken</i>
<p>De huidige bestemming van de Elhorst Vloedbelt is 'Afvalverwerkingsplaats'. Zowel bij de samenleving, als bij de gemeente, heerst het beeld dat er een eindigheid aan de vuilstortactiviteiten zit. Eigenaar Twence heeft daar een ander beeld bij.</p> <p>Het hoger beroep van college en raad van de gemeente Borne tegen de omgevingsvergunning, die de provincie Overijssel op 25 april 2016 aan Twence heeft verleend voor de bouw en oprichting van een mestvervaardingsinstallatie, is in oktober 2017 gegrond verklaard. De vergunning is hierbij vernietigd wegens strijd met het bestemmingsplan.</p> <p>Het college van GS van Overijssel heeft in december 2017 aangekondigd om via een Provinciaal InpassingsPlan (PIP) de vestiging van een mestvervaardingsinstallatie mogelijk te willen maken. Het college van B en W heeft het college van GS verzocht om daar van af te zien en de gemeente Borne de regie te geven om een open planproces te doorlopen, met als vertrekpunt de aanvraag van Twence. Het college van GS heeft aangegeven dat de PIP zal worden doorgezet.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Wij willen een toekomstbestendige planologische invulling van de locatie Elhorst Vloedbelt, die tot stand komt op basis van een zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen en kan rekenen op draagvlak in de gemeenschap van Zenderen.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Uitgangspunt is dat ontwikkelingen op deze locatie de leefbaarheid en veiligheid in Zenderen en het buitengebied niet negatief beïnvloeden, maar juist bijdragen aan versterking hiervan.• Dit is ook het uitgangspunt met betrekking tot het plan van de eigenaar Twence voor de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie op de locatie Elhorst Vloedbelt. Als dit plan wordt doorgezet, moeten kansen worden benut voor de doorontwikkeling van deze locatie en moet de samenleving kunnen profiteren van de energieopbrengst.• Waar dit mogelijk is en bijdraagt aan de leefbaarheid en veiligheid van Zenderen, zoeken wij de verbinding met infrastructuur en duurzaamheid, in het bijzonder de verkeersafwikkeling en bereikbaarheid van Zenderen en de werklocaties in Twente.• Bij een nieuwe invulling van de Elhorst Vloedbelt is voor ons een voorwaarde dat op deze locatie -naast eventuele mestvervaarding- geen nieuwe stortactiviteiten en/of

opslag van afval c.q. vrijkomende materialen, zoals asbest, meer mogelijk is.
<i>Betrekken samenleving</i>
Samen met Twence, inwoners, ondernemers en de provincie Overijssel onderzoeken wij de mogelijkheden om op de locatie Elhorst Vloedbelt ontwikkelingen te realiseren die bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelen. Wij denken aan het realiseren van een energiepark. Alle inwoners van Zenderen worden betrokken, waarbij de stichting gemeenschapsbelangen Zenderen ons eerste aanspreekpunt is.
<i>Financiën</i>
Werkzaamheden kunnen deels uit de lijn worden verricht, maar er zijn aanvullende middelen nodig om een onderzoek uit te voeren en hier de samenleving breed bij te betrekken. Deze kosten ramen we op € 100.000 incidenteel.

Onderwijshuisvesting/Brede school

<i>Kaders</i>
Integraal huisvestingsplan onderwijs Transformatieagenda Beleidsplan jeugd
<i>Stand van zaken</i>
Met de vaststelling van het Integraal huisvestingsplan onderwijs is ingestemd met investeringen in drie instroompunten voor het basisonderwijs, te weten de Bornsche Maten (De Vonder), Reuvekamp ('t Oldhof en Jan Ligthart) en Stroom Esch ('t lemnschelf). Het IHP is momenteel in uitvoering. Wij kijken nog naar de locatie en de invulling van het instroompunt Reuvekamp. In december 2017 is het stappenplan om te komen tot een visie op Integrale Kindcentra aan de raad aangeboden. Dit stappenplan moet leiden tot een visie op Integrale kindcentra in Borne.
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Vijf instroompunten voor basisonderwijs (brede scholen). Kinderen krijgen passende ondersteuning en een doorlopende leerlijn aangeboden op momenten dat zij of het gezin dat nodig hebben.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• Instroompunten Bornsche Maten, Reuvekamp en Stroom Esch zijn gerealiseerd.• Visie op Integrale kindcentra is in uitvoering.
<i>Betrekken samenleving</i>
De keuze voor de locaties van de instroompunten wordt samen met schoolbesturen en locatiedirecteuren voorbereid. Visie IKC: met de input van het open podium wordt een concept-visie opgesteld. Dit concept wordt vervolgens voorgelegd aan de partijen die aanwezig waren op het open podium en waarmee ook de voorbereidende gesprekken hebben plaatsgevonden. Ook participatie van ouders en omwonenden is bij dit traject van belang. Op deze manier willen wij een gedeelde en breed gedragen visie opstellen. De betrokken partijen zullen gezamenlijk werken aan de uitwerking van de visie.
<i>Financiën</i>
Voor de instroompunten Bornsche Maten en Reuvekamp zijn extra middelen nodig van ongeveer € 5 miljoen. Voor de dekking maken wij een afweging op basis van bestaande middelen, nieuwe middelen, middelen van derden. Voor integrale kindcentra is € 50.000 (incidenteel) nodig.

VERBINDEND BORNE

Bestuurlijke vernieuwing

<i>Kaders</i>
MijnRaad2030 MijnBorne2030 Regisserende netwerkorganisatie Realisatieroute Nota Samenwerking Visie op planning en control
<i>Stand van zaken</i>
Met MijnRaad2030 is een proces in gang gezet om ook de gemeenteraad en het politieke proces meer een onderdeel te laten zijn van de samenleving. De werkgroep Bestuurlijke vernieuwing heeft een start gemaakt om de beeldvormende fase van het besluitvormingsproces te verbeteren. De doelen van het visiedocument MijnRaad2030 zijn vertaald in actiepunten. De werkgroep heeft opdrachten verstrekt om de verbinding met de samenleving via (social) media kanalen te versterken. Via de G1000 werkgroepen is een connectie met de raad gemaakt. Via de tender overheidsparticipatie en burgerkracht zijn verbindingen gelegd met andere gemeenten en de provincie.
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Een nieuwe raad waarbij niet de verhouding tussen de raad en B&W centraal zal staan maar de relatie tussen gemeentebestuur en gemeenschap (actieplan Mijnraad2030) <ul style="list-style-type: none">• inwoners voelen zich gehoord en vertegenwoordigd door de gemeenteraad• samenleving en bestuur zijn continu met elkaar in gesprek en werken samen aan maatschappelijke vraagstukken• markt en samenleving bedenken en exploiteren zelf oplossingen (overheidsparticipatie)
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• In de komende raadsperiode wordt bestuurlijke vernieuwing beschouwd als twee met elkaar samenhangende processen, te weten:<ul style="list-style-type: none">○ Optimalisering van het besluitvormend proces van de gemeenteraad, waarbij inwoners optimaal worden betrokken bij de totstandkoming van beleid (en uitvoering).○ Intensivering van activiteiten die bekend staan als overheidsparticipatie, bevorderen van inwonersinitiatieven en vormen van co-creatie en coproductie.
<i>Betrekken samenleving</i>
Besluitvormend proces: in deze raadsperiode willen we, bij het betrekken van inwoners, meer de nadruk leggen op het halen én brengen. We nodigen inwoners uit hun verhaal te vertellen en willen hen intensiever betrekken bij het besluit en de voorbereiding er van. De betrokkenheid van inwoners en raad en/of organisatie als samenspraak aan de voorkant van

het besluitvormingsproces zodat het ervaren kan worden al meedenkgeluid ipv tegengeluid.

Ook geven we meer aandacht aan de terugkoppeling aan onze inwoners en omgeving. In de komende periode wordt binnen het raamwerk van de bestaande instrumenten geëxperimenteerd met beginspraak van burgers op basis van verzoeken uit de raad en marktachtige bijeenkomsten. Gezien de snelle ontwikkelingen, ook digitaal, zijn nieuwe instrumenten niet uitgesloten waarbij aandacht is voor de vergaderdruk.

Overheidsparticipatie: meer inzetten op het beleven van 'doen is het nieuwe denken' bij activiteiten als Burgertop, Neje Noaberschap, buurtbonnen en andere vormen van overheidsparticipatie. Al deze activiteiten moeten worden voortgezet.

Benodigde financiën

Optimaliseren besluitvormingsproces gemeenteraad en overheidsparticipatie: Werkzaamheden kunnen deels uit de lijn worden verricht, maar de huidige incidentele capaciteit zal structureel moeten worden ingezet. De structurele inzet van de griffie en participatieadviseur voor dit onderdeel wordt geraamd op € 115.000. Het voortzetten van activiteiten vraagt € 25.000. Het terugdraaien van de gerealiseerde bezuiniging op de derde wethouder met ondersteuning vraagt € 150.000.

Regisserende gemeente Borne

<i>Kaders</i>
Toekomstvisie Dynamische dorpen (MijnBorne2030) Visie regisserende netwerkorganisatie Regisserende netwerkorganisatie Borne, Realisatieroute 2017 Nota samenwerking (2017)
<i>Stand van zaken</i>
<p>Resultaat van het strategisch project Regisserende gemeente Borne is een organisatie die het bestuur ondersteunt bij zijn primaire taak besturen en beslissen zodat we sturing houden op de Bornse visie, doelen en agenda. We willen een organisatie waarin mens en context centraal staan c.q. leidend zijn en wet- en regelgeving en systemen daaraan ondersteuning bieden. De organisatieontwikkeling richting een regisserende netwerkorganisatie is een organisch proces. Voor een deel wordt het traject ingegeven door externe ontwikkelingen.</p> <p>Voor de Organisatieontwikkeling zijn geen (structurele) middelen gereserveerd in de begroting. Primair wordt gebruik gemaakt van de bestaande budgetten, waaronder met name het budget voor opleiding en training. Het opleidingsprogramma is een belangrijk onderdeel van de organische organisatieontwikkeling.</p> <p>Na de decentralisaties in het sociaal domein en de vertaling daarvan in de Transformatieagenda, staat ons de komende periode een soortgelijke ontwikkeling binnen het ruimtelijk domein voor ogen aan de hand van de Omgevingswet. Deregulering bij bestemmingsplannen is bij de actualisaties niet uit de verf gekomen. De implementatie van de nieuwe omgevingswet biedt naar verwachting kansen.</p> <p>De inrichting van het gemeentehuis past niet meer bij de manier waarop we willen dat de organisatie werkt: van buiten naar binnen, overheidsparticipatie, ondersteunen van inwonersinitiatieven, co-creatie en coproductie en verbinden van beleidsterreinen. Kortom: als regisserende netwerkorganisatie.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Borne is een vitale, leefbare en zelfstandige gemeenschap met een eigen identiteit binnen de Twentse samenleving.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• In 2020 kijken we waar we staan in de organisatieontwikkeling en wat er dan nog nodig is aan ontwikkelingen.• We stellen een koersdocument Omgevingswet op waarbij we uitgaan van de maatschappelijke opgaven en ambities in Borne. In 2020 hebben we het

<p>implementatieproces helder. Samenwerking, participatie en ruimte en vertrouwen geven staan centraal, de wettelijke verplichtingen zijn randvoorwaarden. Deregulering maakt deel uit van het koersdocument.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inrichting van het gemeentehuis ondersteunt bestuur en organisatie bij bestuurlijke vernieuwing en de organisatieontwikkeling.
<p><i>Betrekken samenleving</i></p>
<p>Bij de organisatieontwikkeling zijn de tevredenheid van onze inwoners over bestuur en dienstverlening belangrijke indicatoren. Bij de herinrichting van de publieksfuncties in het gemeentehuis gaan we uit van de behoeften van onze inwoners. Het opstellen van het koersdocument en het implementatieproces voor de Omgevingswet doen we samen met onze partners en inwoners.</p>
<p><i>Financiën</i></p>
<p>Organisatieontwikkeling, waaronder opleiding en training: € 50.000. Voor het gemeentehuis is een extra investering van € 1,3 miljoen nodig. Omgevingswet: PM (vormgeven koersdocument en implementatieproces).</p>

Service loket/dienstverlening

<i>Kaders</i>
Transformatieagenda sociaal domein Beleidsplan Jeugdhulp 2015 Beleidsplan Wmo 2015 Borne: zichtbaar in verbinding. Visie op dienstverlening en informatievoorziening.
<i>Stand van zaken</i>
Borne kent een goed hulp- en zorgaanbod. Een groot deel van het aanbod is algemeen toegankelijk. Er is geen indicatie nodig. Het algemeen toegankelijke aanbod wordt in Borne uitgevoerd door veel verschillende organisaties. Door deze organisaties onder één Bornse vlag te laten samenwerken vanuit een laagdrempelig, fysiek punt, wordt informatie, hulp en zorg voor inwoners beter bereikbaar. Voor professionals wordt het duidelijker waar zij signalen neer kunnen leggen. Vanuit de bundeling van organisaties kan efficiënter worden samengewerkt met veel Bornse organisaties en vrijwilligersinitiatieven. Op 28 juni 2016 heeft de raad de Visie op dienstverlening en informatievoorziening vastgesteld. Op basis van deze visie is door het college van B en W een uitvoeringsprogramma opgesteld.
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
Iedere inwoner van Borne doet mee en telt mee. We willen dat iedereen zo lang mogelijk mee kan blijven doen. We gaan uit van de eigen kracht van een persoon en zijn omgeving. Hulp en zorg is beschikbaar en bereikbaar voor mensen die dit nodig hebben om mensen zo lang mogelijk mee te laten doen. De Bornse inwoner kan in Borne (fysiek) terecht voor alle overheidszaken.
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• De verschillende organisaties op het gebied van hulp, welzijn, zorg en inkomen gaan onder één vlag samenwerken aan een gezamenlijk doel: zorgen dat inwoners in Borne zo lang mogelijk mee kunnen doen.• In 2020 is er een fysiek, laagdrempelig, integraal service loket (Bornse Balie) gerealiseerd waar inwoners (maar ook professionals en vrijwilligersinitiatieven) terecht kunnen voor informatie-, advies-, hulp- en zorgvragen op het gebied van o.a. welzijn, hulp, zorg, opgroeien, vervoer, wonen, inkomen.• Van het uitvoeringsprogramma dienstverlening en informatievoorziening realiseren we deze periode de volgende onderdelen: toegankelijk digitaal loket, archieven zijn digitaal beschikbaar, we voldoen aan informatieveiligheidseisen, we werken volledig digitaal. Het service loket sluit goed aan bij de verbouwplannen van de publiekshal (zie regisserende gemeente).

Betrekken samenleving

Door het serviceloket worden vrijwilligersinitiatieven uit de samenleving nadrukkelijker betrokken in het sociale domein.

De samenleving (inwoners en organisaties) wordt middels dialoog betrokken bij kansen en knelpunten inzake de transformatieagenda.

In de visie op dienstverlening en informatievoorziening stellen we de mens centraal en gaan we uit van de behoeften van de inwoners en de informatiebehoefte van gebruikers.

Financiën

Serviceloket: € 50.000 (incidenteel)

Dienstverlening en informatievoorziening: € 850.000 (incidenteel) + € 170.000 (structureel)

Regionale samenwerking

<i>Kaders</i>
Nota samenwerking (2017)
<i>Stand van zaken</i>
<p>De op 21 maart 2017 door de raad vastgestelde Nota samenwerking vormt de basis voor bestaande en nieuwe vormen van samenwerking. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de 5 k's, maar ook naar de sturingsvraag: hoe houden we grip op samenwerking?</p> <p>De bestuurlijke verbinding met de Netwerkstadgemeente, Twente en Euregio is voor Borne belangrijk. De uitwerking van samenwerkingsinitiatieven mag in een 'coalition of the willing', omdat iedere gemeente ook zijn eigenheid identiteit heeft. In de praktische uitwerking van de samenwerking kijken we hoe de verhouding tussen de gevoelde nabijheid van burgers en de effectiviteit van de samenwerking het best vormgegeven kan worden.</p>
<i>Lange termijn doel/maatschappelijk effect</i>
<p>Een efficiënte en effectieve gemeente die bijdraagt aan Borne als een vitale, leefbare en zelfstandige gemeenschap met een eigen identiteit binnen de Twentse samenleving. Samenwerken met behoud van eigen identiteit, 5 K's: kosten besparen, kwaliteit behouden, kwetsbaarheid verminderen, kansen bieden, lokale kleur versterken.</p>
<i>Resultaat komende 4 jaar</i>
<ul style="list-style-type: none">• De rol van gemeente als deelnemer en als opdrachtgever is voor alle samenwerkingsverbanden zowel ambtelijk als bestuurlijk gescheiden.• Alle gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen zijn een keer geëvalueerd op basis van de Bornse 'cirkel van sturing'.
<i>Betrekken samenleving</i>
Gemeenschappelijke regelingen worden samen met het bestuur van de regeling geëvalueerd.
<i>Financiën</i>
Evaluatie gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen: PM